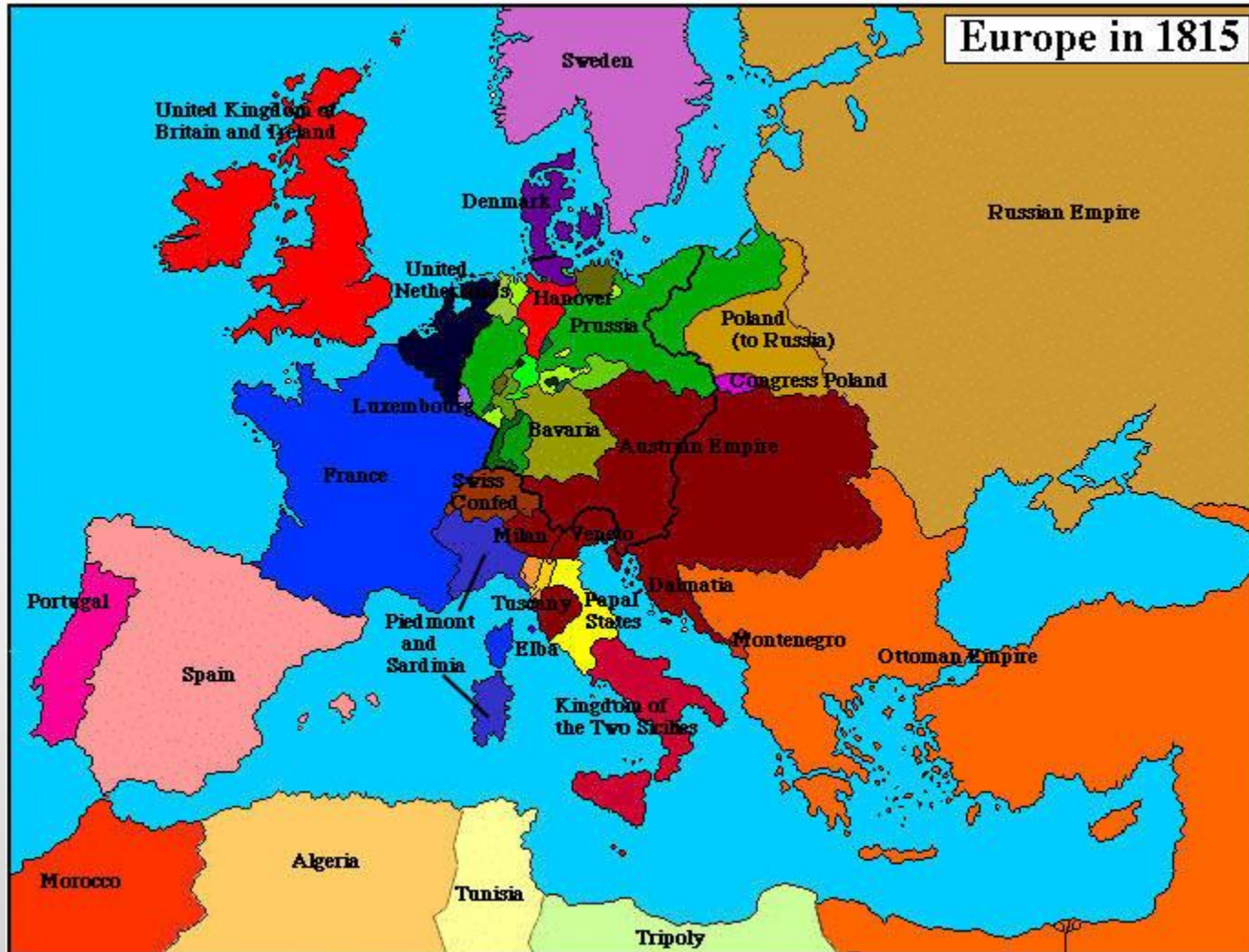

Τα επαναστατικά κινήματα των ετών 1820-1821, 1830, 1848 στην Ευρώπη

Λέξεις κλειδιά:: Συνέδριο της Βιέννης, Ιερή Συμμαχία, Παλινόρθωση, ατομικές ελευθερίες, πολιτικά δικαιώματα, αρχή των εθνοτήτων, κοινωνικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις

Η Ευρώπη της Παλινόρθωσης μετά το συνέδριο της Βιέννης (1815)

Ποια σύγχρονα κράτη της Ευρώπης δεν εμφανίζονται στον διπλανό χάρτη;

Τα τρία βασικά πολιτικά ρεύματα

- ▶ Οι μετριοπαθείς φιλελεύθεροι: καθιέρωση συνταγματικών μοναρχιών, εκλογικό δικαίωμα θα είχαν μόνο όσοι διέθεταν κάποια περιουσία, όπως στην Αγγλία.
- ▶ Οι ριζοσπάστες δημοκρατικοί: εγκαθίδρυση αβασίλευτων δημοκρατιών, πολιτικά δικαιώματα σε όλους ανεξαιρέτως τους ενήλικους άνδρες και προστασία των αδύναμων κοινωνικών ομάδων.
- ▶ Οι σοσιαλιστές (μετά το 1850): ένα καθεστώς οικονομικής και κοινωνικής ισότητας.

Η αρχή των εθνοτήτων

- ▶ Πληθυσμοί που ανήκουν στο ίδιο έθνος έχουν το δικαίωμα να ιδρύσουν ενιαίο κράτος και πληθυσμοί έθνους διαφορετικού από εκείνο που αποτελεί την πλειονότητα των κατοίκων ενός κράτους έχουν το δικαίωμα να αποσχιστούν. Τα όρια του κράτους πρέπει να συμπίπτουν με τα όρια του έθνους.
- ▶ Πηγές της αρχής των εθνοτήτων:
 - ▶ Η Γαλλική Επανάσταση: το έθνος ως πηγή των εξουσιών
 - ▶ Η γερμανική αντίληψη ως άρνηση της γαλλικής κυριαρχίας στα χρόνια της ναπολεόντειας κατοχής – το έθνος ως διαχρονική κοινότητα με 3 κοινά συστατικά στοιχεία: 1) Ιστορία, 2) Γλώσσα, 3) Θρησκεία.

Οι επαναστάσεις στην Ισπανία (1820), στην
Ιταλία (1820-1821) και στην Ελλάδα (1821)

Σύντομη επισκόπηση

- ▶ Ισπανία: 1820, εμφύλιος πόλεμος
1823, επέμβαση Ιερής συμμαχίας
(γαλλικά στρατεύματα) →
επαναστατικά κινήματα στη Λατινική
Αμερική
- ▶ Ιταλία: 1820-21, καρμπονάροι (Νότια
Ιταλία & Β.Δ. Ιταλία): εθνική
ελευθερία & συνταγματικές
μεταρρυθμίσεις, επέμβαση Ιερής
συμμαχίας (αυστριακά στρατεύματα)
- ▶ Ελλάδα: 1821 –
εθνικοαπελευθερωτική επανάσταση,
μη επέμβαση Ιερής συμμαχίας →
Δημιουργία πρώτου ανεξάρτητου
κράτους

Τα επαναστατικά κινήματα του 1830 και του 1848 στην Ευρώπη

Επαναστάσεις 1830

- ▶ Γαλλία: εναντίον του βασιλιά – διάλυση της Βουλής, περιορισμός δικαιωμάτων των αστών, λογοκρισία → παραίτηση, ενθρόνιση νέου βασιλιά
- ▶ Βέλγιο: οικονομικές και θρησκευτικές διαφορές με τους Ολλανδούς → ανεξάρτητο βασίλειο Βελγίου
- ▶ Πολωνία: αίτημα για ανεξαρτησία από την Ρωσία, αποτυχία της επανάστασης

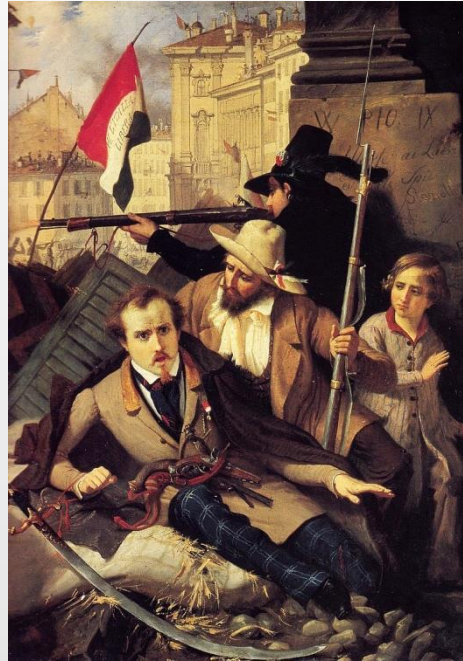
Επαναστάσεις 1848

- ▶ Οικονομικά και κοινωνικά αίτια (πτώση βιοτικού επιπέδου)
- ▶ Εθνικά αίτια – δημιουργία ανεξάρτητων κρατών
- ▶ Πολιτικά αίτια (αύξηση πιέσεων προς υπηκόους, ενίσχυση ριζοσπαστικών πολιτικών δυνάμεων)

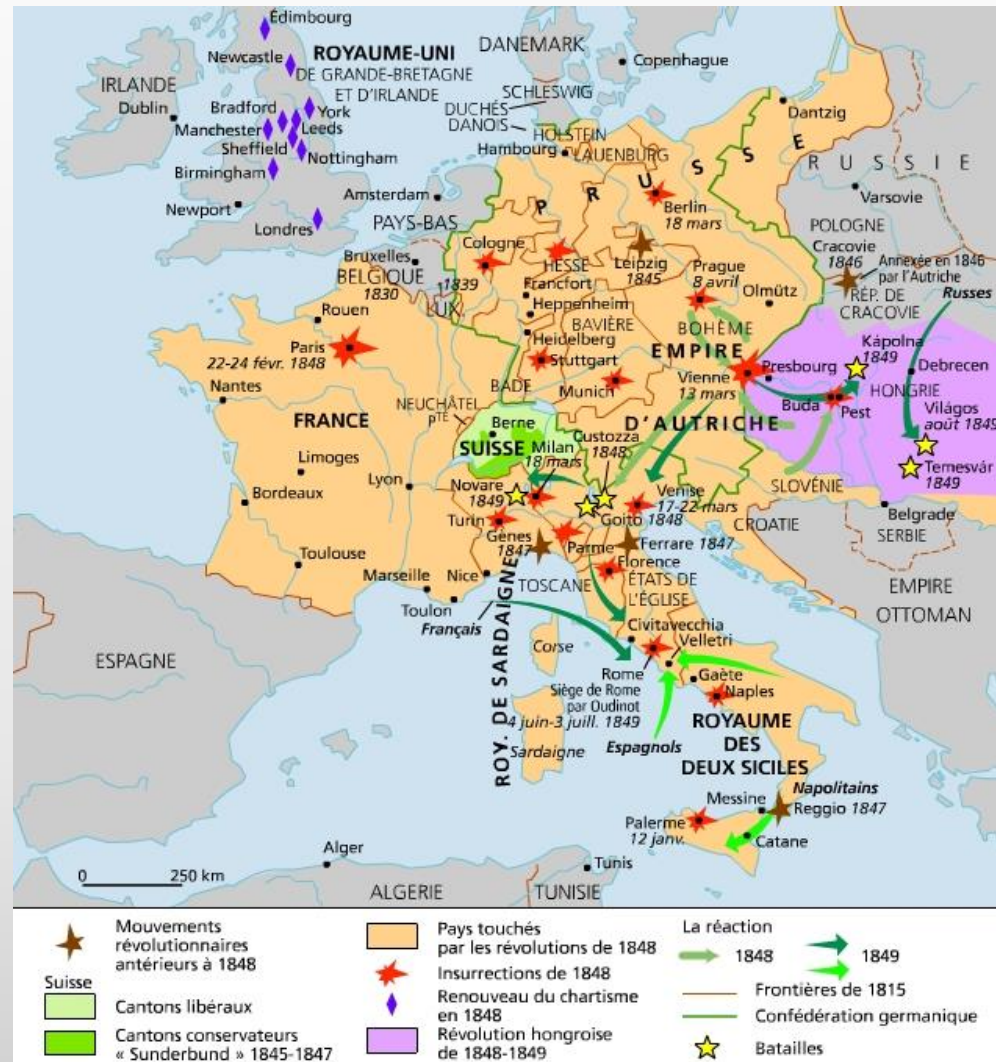
1. Τα κίνητρα των επαναστατών του 1848

Καθένας [ενν. από όσους συμμετέχουν στις επαναστάσεις του 1848] αντλεί τα κίνητρα που ταιριάζουν στη δράση του από το κατά τα φαινόμενα ανεξάντλητο οπλοστάσιο των ιδεών που κληροδοτήθηκαν από τη γαλλική επανάσταση. Παρ' όλα αυτά, εκείνο που ακόμα παρακινεί τους λαούς είναι οι δυο μεγάλες διεκδικήσεις οι οποίες καταπνίγηκαν από τους πρωτεργάτες του συνεδρίου της Βιέννης: ο φιλελευθερισμός και ο εθνικισμός. Αρχίζουν, ωστόσο, να διαφαίνονται, κυρίως στη Γαλλία και την Ιταλία, νέες επιδιώξεις με κοινωνικό χαρακτήρα, που προβάλλονται από ένα στρώμα του πληθυσμού του οποίου η σημασία αυξάνει μαζί με τις προόδους της εκβιομηχάνισης: τους εργάτες. S. Bernstein & P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, μτφρ. Α.Κ. Δημητρακόπουλος, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1997, τόμ. 2, σ. 49.

Επαναστάσεις σε όλη την Ευρώπη

Ο χάρτης των Επαναστάσεων

Σύντομη επισκόπηση

- ▶ Γαλλία: κοινωνικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις, παραίτηση βασιλιά, εκλογές: πλειοψηφία μετριοπαθών
→ κοινωνικός πόλεμος, συντριβή ριζοσπαστικών δυναμέων
- ▶ Αυστρία: παραίτηση Μέτερνιχ, παραίτηση βασιλιά, σύγκρουση μετριοπαθών-ριζοσπαστών, αποτυχία επαναστατών
- ▶ Ουγγαρία: αίτημα για ανεξαρτησία της Ουγγαρίας, αποτυχία επαναστατών
- ▶ Πρωσία: εξέγερση στο Βερολίνο, αίτημα για ενοποίηση του γερμανικού χώρου – αντίδραση της Αυστρίας

Αποτίμηση των Επαναστάσεων του 1848

- ▶ Τα επαναστατικά κινήματα του 1848, η άνοιξη των λαών όπως ονομάστηκαν, επηρέασαν ουσιαστικά το πολιτικό τοπίο.
- ▶ Η μεγαλοαστική τάξη, ο αληθινός κερδισμένος, αύξησε, στα περισσότερα κράτη, τον βαθμό συμμετοχής της στη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας.
- ▶ Το κύριο μέτωπο κοινωνικής αντιπαράθεσης μετατοπίστηκε: από εδώ και πέρα οι κύριοι κοινωνικοί αντίπαλοι δεν θα είναι οι ευγενείς και οι αστοί αλλά οι αστοί και οι εργάτες.

